

Liszt: **Das Völkerrecht**. Systematisch dargestellt von Dr. Franz v. Liszt, o. ö. Professor der Rechte der Universität Berlin. Elfte, umgearbeitete Auflage; Unveränderter Neudruck. Berlin 1920. Verlag von Julius Springer. Stran 561. — Proslulá, na německých universitách nejvíce používaná učebnice mezinárodního práva nově vyšla; tentokrát pouze v přepracovaném otisku z r. 1918. Dílo rozděleno jest vedle úvodu ve čtyři knihy a přílohu, obsahující text desíti mezinárodních smluv. Změny, nastalé v mezinárodním právu mírovou konferencí, nedošly nejmenší pozornosti. Na základní vady knihy Lisztovy — přílišnou detailnost a nepřehledné rozčlenění látky — poukázal již prof. Hobza v Předmluvě k svému „Právu mezinárodnímu“ r. 1915. Spisovatel ani v tomto směru ničeho na uspořádání látky nezměnil. Vzhledem k vysoké ceně (s dopravou přes 50.— Kč) překvapuje bídná kvalita papíru.

## Zprávy.

**Prosemináře na naší fakultě.** Jest opravdu trapno poslouchati kolikrát zkoušky z práva obchodního, směnečného, z řízení civilního i trestního, a viděti, že kandidát nemá nejmenší znalosti praktického života právního. Musí odpovídati na těžké mnohdy otázky teoreticko-právní, a neví, jak věc vypadá v životě a ve skutečnosti. Mluví o trassátovi, tassantovi, remittentovi, indossatáři atd., a neviděl směnky, musí vyjmenovati náležitosti vkladní listiny, všeobecné i speciální, a neví, jak má si věc představit, mluví se o odvolání, dovolání a stížnosti, ale výroky jsou bohužel více méně dokonalou reprodukcí litografií nebo zákona — reprodukcí bez života.

A přece jak lehčeji, radostněji a účelněji by se učilo, když student viděl by právní normu v životě, viděl by *raison d'être* ustanovení, jež kolikrát musí — nebojme se toho slova — nadřít! Praktické provedení? Velmi snadné. Jest nutno pouze zříditi prosemináře jednotlivých disciplín. Zatím mohli by to snad býti: z práva obchodního a směnečného, trestního řízení, civilního řízení, správního práva.

Pro proseminář práva obchodního a směnečného bylo by nutno vyžádati si od některé z našich bank všechny listiny, s nimiž v obchodu banka přichází do styku, a jistě by návštěvníci byli o formálním životě obchodním a směnečném informováni dostatečně. — Stejně by tomu mohlo býti i u ostatních proseminářů. Jistě nejvyšší soud i nejvyšší správní soud, i soudy jiné měly by dosti materiálu, na němž by se studentům mohl ukázati aspoň typický průběh jednání od počátku až k nejvyšší instanci.

V proseminářích probíraly by se ovšem otázky formálně právní, v seminářích pak po většině otázky materiálně právní.

Nedlouho tomu, co oslavoval se všude velký učitel národů Jan Amos Komenský. Slavnostní řečníci zdůrazňovali vždy mimo jiné tu jeho zásadu, že názorem nutno se učiti. Památka jednoho z nejlepších členů našeho národa ošlaví se nejkrásněji tím, uvedou-li se v život jeho myšlenky. Záleží na vůli všech účastněných činitelů, stanou-li se tak na naší fakultě zavedením proseminářů, čímž bude realizována dávná přání těch, kteří se nedočkali. \*)

—á—

### Přehled zákonodárství republiky československé.

Nařízení vlády rep. čsl. ze dne 13. září 1920, čís. 532 Sb. z. a n., o připuštění cizozemských akciových společností peněžních k provozování obchodu v tuzemsku. Cestou nařízení stanoví se zásada — na základě zákona z 15. dubna 1920, čís. 337 Sb. z. a n. — že cizozemské akciové peněžní společnosti jsou vyloučeny

\*) Jak se dovídáme, bude příštím rokem pořádanu praktické cvičení z práva obchodního a směnečného prof. drem Wenigem.

z bankovních a peněžních obchodů v tuzemsku. Výjimkou připuštěny společnosti, které 28. října 1918 měly v tuzemsku své odbočky. Připuštění nad to vázáno jest zvláštní přihláškou spojenou s řadou průkazů a podmínek. Připuštění společností cizozemských jest pouze temporální (5 let) a omezeno zákazem zřizovati nové pobočky a obchodovati zbožím. Přijímání vkladů jest rovněž stíženo. Společnostmi vydané zástavní listy musí býti pojištěny zřízením zvláštních fondů. Nevyhovění podmínkám spojeno s nucenou likvidací podniku. Vyhláškou ministra školství a národní osvěty ze dne 15. září 1920, čís. 542 Sb. z. a n., prohlašuje se podle zákona ze dne 20. května 1874, čís. 68 ř. z. (§ 2.), církev československá za církev státem oznanou.

Nařízením vlády republiky Československé ze dne 23. září 1920, čís. 543 Sb. z. a n., zřizuje se stálá komise pro určování obchodních hodnot pro statistiku zahraničního obchodu. Ku provedení zákona z 18. září 1919, čís. 518 Sb. z. a n. nařizuje se: Při Státním úřadě statistickém zřízena komise pro určování obchodních hodnot. Zjišťuje hodnotu dopravovaných předmětů v obchodě zahraničním a provádí srovnávací práce o stavu zahraničního obchodu, o změnách, jak co do hodnot, tak co do množství i druhu zboží.

Nařízením vlády republiky Československé ze dne 23. září 1920, čís. 545 Sb. z. a n., vydává se nový řád o zemské a obecní dávce z přírůstku hodnoty nemovitostí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. — V rámci zákona ze dne 9. dubna 1920, čís. 270 Sb. z. a n., o zvláštních opatřeních v oboru samosprávy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, nařizuje se vybírání progresivní dávky z přírůstků hodnoty nemovitostí. Přírůstkem hodnoty rozumí se rozdíl mezi cenou zcizovací a cenou nabyvací. Dávku platí zcizitel, pouze podpůrně ručí nabyvatel. Vybíráním pověřen v Čechách zemský inspektorát pro vybírání dávek, ve větších obcích může vybírání svěřiti se obcím. Soudy mají spolupůsobiti oznamováním knihovně provedených převodů vlastnictví k nemovitostem. Výnosu dávky po odečtení režijního příspěvku použije se pro zemské fondy a pokladny obcí v obvodě, jichž převod se stal. (Poměr dotace zemského fondu a pokladen obecních 1:1.)

Nařízení vlády ze dne 12. října 1920, čís. 575 Sb. z. a n., aby proveden byl soupis zaměstnanců na zabraném pozemkovém majetku. — Aby byla zjednána statistika a pro případné nároky pozdější, nutno do 5. prosince 1920 oznámiti pozemkovému úřadu počet zaměstnanců na majetku pozemkovém, kteří podléhají pensijní povinnosti podle zákona roku 1920, čís. 89 Sb. z. a n., dále počet pensistů na tomto majetku. Povinni k této ohlášce jsou osoby na zabrané nemovitosti hospodařící, nebo jejich úředníci a plnomocníci. Nesplnění této povinnosti trestá politický úřad I. stolice na návrh Pozemkového úřadu pokutou až do 50.000 Kč. a vězením do jednoho měsíce.

Nařízení vlády ze dne 12. října 1920, čís. 536 Sb. z. a n. o měně na Podkarpatské Rusi a na Slovensku, pokud tam nebylo ještě okolkováno. — Zákonnou měnou v těchto územích stanová se koruna československá. Pro směnu hotovosti: bankovek nekolokovaných nebo rumunskv kolkovaných stanová se zvláštní poměr přepočítací. Stejně tak pro pohledávky a závazky, pro vklady a daně státní vzniklé v různých časových obdobích.

Opatřením Státního výboru ze dne 8. října 1920, čís. 578 Sb. z. a n., osvobozuje se půjčka a města Bratislavy ve výši 50.000.00 Kč od poplatků a titrům této půjčky přiznává se sirotčí jistota.

Nařízením vlády ze dne 23. října 1920, čís. 581 Sb. z. a n., zřizuje se cukerní komise, aby jakožto orgán státní bděla nad výrobou, zásobováním a hospodařením cukrem. Veškerý nezdaněný cukr, jakož i cukr přicházející z ciziny, jest pod závěrou a není možno jím bez souhlasu komise nakládati. Komise skládá se z 24 členů: 8 pěstitelů cukrovky, 8 z průmyslníků cukru a 8 z konsumentů. Předseda volí se z plna komise. Náklady komise nesou továrny na cukr. Spory o účtování a vybírání platů mezi komisí a jednotlivými továrnami rozhoduje

rozhodčí soud. Předseda tohoto soudu jest jmenován ministrem financí, dva členové jsou voleni komisí a dva jmenuje súčasněná strana. Řízení soudu řídí se předpisy c. ř. s. o soudech rozhodčích. Proti jiným opatřením a rozhodnutím komise lze si stěžovati k příslušným ministerstvům (§ 22 t. n.).

Nařízením vládním ze dne 19. října 1920, čís. 587 Sb. z. a n. upravují se ustanovení o poplatkovém ekvivalentu na desetiletí 1921—1930. Příznán má býti majetek movitý a nemovitý podle stavu 1. ledna 1921, jenž náleží právníckým osobám o nařízení stanoví se podrobnosti pro oceňování nemovitostí (§§ 7—16) a movitostí (§§ 17 až 24). Osvobozeno od dávky jest jmění spolků a ústavů k účelům vyučovacím, dobročinným a lidumilným, pokud toto jmění slouží pouze těmto účelům. Mimo to jsou od ekvivalutu osvobozeny společnosti, pokud společenská smlouva byla učiněna na dobu menší 15 let nebo na uoživotí účastníků. Příznání podává se u finančního úřadu I. stolice místně příslušného. — Podle příznání tohoto vyměřuje se potom roční dávka, splatná ve stejných čtvrtletních lhůtách. — Pokud nebude vyměřen poplatek nový, jest platiti poplatek starý, jenž bude ovšem započten do výměry nové.

Vládním nařízením ze dne 19. října 1920 čís. 588 Sb. z. a n. pro Čechy a čís. 589 pro Moravu stanoví se výše školního příspěvku ze jmění podrobeného poplatkovému ekvivalentu. Příspěvek tento činí v obou zemích 20% poplatkového ekvivalentu.

Nařízením vládním ze dne 30. října 1920, čís. 592 Sb. z. a n. provádí se zákon o sčítání lidu (z r. 1920 čís. 256 Sb. z. a n. — Sčítání lidu provede se podle stavu v půlnoci z 15 na 16. února 1921. tání toto řídí politické úřady, na Slovensku a na Podkarpatské Rusi administrativní vrchnosti. Obce spolupůsobí a pomáhají těmto úřadům. Bude se zjišťovati zejména: pohlaví, rodinný stav, věk, domovská příslušnost, národnost, náboženství a povolání. V obcích přes 20.000 obyv. provede se mimo to soupis bytů. Sčítání provádí se jednak archy sčítacími, jež vyplňuje majitel bytu, jednak popisnými archy, jež vyplňuje sčítací komisař. — Za účelem sčítání lidu budou provedeny přípravy v obcích, budou jmenováni sčítací komisaři, osoby to plnoleté a svěprávné, které poskytují záruku, že provedou práce sčítací svědomitě. Sčítací komisař dostane legitimaci a jeho povinností bude vyzvednouti sčítací archy, přesvědčiti se o správnosti údajů, po případě archy popisné sám vyplní podle údajů majitele bytu. Údaje o národnosti musí býti zvlášť bedlivě revidovány. Jest obzvlášť stanoveno, že sčítací komisař smí měniti údaj o národnosti jen tehdy, když jde o zřejmou nesprávnost (§ 20), a i tu osoba, o níž jde, musí změnu potvrditi svým podpisem. — Všechn sčítací materiál podrobí se hned po skončení práce revidaci. Na jejím výsledku záleží potom, zda má se sčítání v jednotlivém obvodě provésti znovu (na př. při závažných nesprávnostech a pod.). Na základě přezkoušených obecních přehledů sestaví úřad politický (po případě administrativní vrchnost) přehled okresní. Jeden exemplář pošle se ihned státnímu úřadu statistickému. — Materiál (archy sčítací, přehledy obecní atd.) zašle se Statistickému úřadu na jeho žádost později. Náklady na sčítání hradí stát. (Pokračování.)

**Redakční sdělení.** Příští číslo vyjde 15. února. Jak se nám sděluje z Chrudimi, bylo omylem v referátu o slavnostech Viktorína Kornela ze Všehrd uvedeno, že slavnosti v Chrudimi pořádaný „péči občanského klubu a Akademického spolku“. Má býti: „péči Literárního klubu a Spolku akademiků chrudimských, za účasti právníků chrudimských a města Chrudimě.“ — Politické strany jako právnícké osoby. V posledním čísle ve stejnojmenném článku zůstalo vinou velmi vadného rukopisu několik rušivých tiskových chyb, které opravujeme. Str. 55 ř. 17 shora místo (13. list., S. z. a n. 37) čti 13. list. 1918. Str. 55 dole místo „instance“ čti „institute“. Str. 56 ř. 3 zdola místo „jistě po jiné stránce“ čti „ještě“. Str. 57 ř. 9 zdola místo „ethický cit“ čti „cíl“, v poznámce čti „Balicki: Parlamentarism“. Str. 58 v poznámce čti (ř. 3 zdola) „lex imperfata“.